

Нагі Сабольч

*д.е.н., професор, заступник декана економічного факультету
Мішкольцьський університет (м. Мішкольц, Угорщина)*

Косенко О.П.,

*д.е.н., професор кафедри маркетингу
Національний технічний університет «ХПІ»
(м. Харків, Україна)*

ЕКОНОМІЧНІ ТА МАРКЕТИНГОВІ ДЕТЕРМІНАНТИ ВИКЛЮЧНИХ ПРАВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НАЦІОНАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ КРАЇНИ

На новій хвилі промислової революції, з точки зору загальної концепції національної безпеки, заснованої на сучасному, з довгостроковою перспективою, права інтелектуальної власності в нетрадиційних сферах безпеки увійшли в поле зору людей. Посилити незалежні дослідження, розробку та захист ключових технологій, пов'язаних із національною безпекою; удосконалити закони, нормативні акти, політику та заходи, пов'язані з антимонопольною та чесною конкуренцією інтелектуальної власності, а також сформувати законні та потужні засоби обмеження; сформувати ефективний міжнародний інтелектуальний Ранне попередження про ризики власності та механізм надзвичайних ситуацій, створити систему запобігання та контролю за ризиками, пов'язаними з іноземними державами для інтелектуальної власності... Національна безпека не є тривіальним питанням, захист інтелектуальної власності пов'язаний з національною безпекою, і наш обов'язок захищати національну безпеку в сфері інтелектуальної власності.

В останні роки значна кількість промислових підприємств, які виходять на світові ринки з інтелектуальними продуктами та технологіями, час від часу стикаються зі суперечками щодо інтелектуальної власності. У зв'язку з цим конче необхідно реагувати на суперечки щодо інтелектуальної власності за кордоном, формувати ефективний міжнародний механізм раннього попередження економічних та управлінських ризиків інтелектуальної власності та надзвичайних ситуацій.

Дослідження та формування правила захисту інтелектуальної власності для ключових технологій, пов'язаних з забезпеченням національної безпеки, мають важливе значення для кожної країни. Зовнішня передача прав інтелектуальної власності, удосконалення системи перевірки зовнішньої передачі прав інтелектуальної власності, виконання поетапних цілей і завдань створення сильної країни інтелектуальної власності на перспективний період, а також

значне покращення спроможності та рівня управління і економічних детермінант у сфері прав інтелектуальної власності.

Концепція національної безпеки Угорщини та України включає в себе систему поглядів на забезпечення в країні безпеки особистості, суспільства та держави від зовнішніх та внутрішніх загроз у всіх сферах життєдіяльності. У цьому велику роль грають економічні, політичні, науково-технічні, екологічні та інформаційні чинники. Реалізація національних інтересів країни можлива лише з урахуванням сталого розвитку. У цьому напрямку залучення результатів науково-технічної діяльності у господарський оборот розглядається урядами країн як із ключових напрямів піднесення національної економіки, що забезпечує реалізацію національних інтересів країни, що впливає з основних напрямів реалізації державної політики у цій галузі.

Формування економічних та управлінських детермінант розвитку інтелектуальної власності в країні передбачає, наш погляд, наступні дії:

а) вдосконалення антимонопольної та чесної добросовісної конкуренції інтелектуальної власності;

б) сприяння екстериторіальному застосуванню національних законів і нормативних актів про інтелектуальну власність;

в) дослідження та розвиток вітчизняної системи захисту інтелектуальної власності для потреб імпорту та експорту;

г) удосконалення правил захисту інтелектуальної власності в сфері транскордонної електронної комерції;

д) посилити зміст та дієвість національного законодавства в таких сферах, як географічні зазначення та комерційна таємниця, а також запровадити нормативно-правові акти щодо більш дієвого захисту комерційної таємниці;

е) створити та запровадити систему штрафних відшкодувань за порушення інтелектуальної власності в комплексі та збільшити відповідальність за неналежне відшкодування збитків від порушення виключних прав;

ж) удосконалити систему доступу та спільного використання вигод в сфері генетичних ресурсів, а також створити міжсекторну систему доступу та спільного використання інформації щодо біологічних генетичних ресурсів;

з) дослідити та створити надійну систему спеціального процесуального права, яка відповідає правилам розгляду судових рішень щодо виключних прав;

д) для забезпечення потреб науково-технічного прогресу та економічного та соціального розвитку своєчасно сприяти перегляду, скасуванню та тлумаченню законів та нормативних актів про інтелектуальну власність відповідно до законодавства.

Відповідно до цілей, зазначених у викладених рекомендаціях захист інтелектуальної власності вийде на новий рівень. З'явилося більше якісних прав інтелектуальної власності в ключових галузях інноваційних технологій, що ефективно підвищить рівень модернізації промислового ланцюга та ланцюга поставок, а основна гарантійна роль системи інтелектуальної власності у стимулюванні інновацій була повною мірою реалізована.

Таким чином, проблема охорони та захисту інтелектуальної власності має особливе значення для безпеки національної економіки. Поширеність підробленої продукції призводить до низки стратегічних втрат для вітчизняних виробників та споживачів. Піратство не тільки завдає збитків високотехнологічному виробництву, власникам відомих вітчизняних брендів, корпораціям, які прагнуть використати передові технології, а також впливають на репутацію країни. Виходячи саме з цих позицій, слід відзначити, що важливу стабілізуючу та стимулюючу роль відіграє якісна система правової охорони та захисту ІВ, що сприяє забезпеченню сумлінної конкуренції, а також виконує контрольну функцію за дотриманням законності у процесах створення, розповсюдження та використання інтелектуальної власності, що дозволить знизити кількість правопорушень у цій сфері та в певній мірі підвищити рівень і національної безпеки.

Ще одна проблема розвитку конкурентоспроможної економіки полягає у необхідності розвитку механізмів реалізації результатів вітчизняних досліджень. Вона можлива тільки при підвищенні якості вітчизняних розробок у вигляді готових до виробництва технологій, тим більше що наявність патентного режиму охорони результатів інтелектуальної діяльності в різних країнах світу призводить до необхідності забезпечення їхньої патентної чистоти, яка передбачає її використання на території певних країн без порушення виняткових, що діють там, прав третіх осіб.

На завершення хочеться відзначити необхідність проведення наукових досліджень, що забезпечують створення в інтересах охорони та безпеки держави перспективного та випереджаючого науково-технічного стосунку та подальшу комерціалізацію результатів інноваційної діяльності на національному та світовому ринках.

Література

1. Nagy S., Pererva P.G. Formation of an innovative model of the Hungarian business economy // Marketing of innovations. Innovations in marketing: materials of the Intern. Sci. Internet Conf., December 2021. Bielsko-Biala, 2021. P. 51-54.

2. Sikorska M., Veres Somosi M., Pererva P.G. Compliance-risks // Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в неста-

більшому економічному середовищі. Кременчук, 2017. С. 95-99.

3. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. 668 p.

4. Sikorska M., Veres Somosi M., Pererva P.G. Compliance of antimonopoly legislation // Актуальні питання організації та управління діяльністю підприємств у сучасних умовах господарювання. Харків: НАНГУ, 2017. С.156-159.

5. Pererva P.G., Tkachev M.M., Kobieliava T.O. Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights // Науковий вісник Полісся. 2016. № 4 (8), ч.2. С.240-246.

6. Гончарова Н.П., Перерва П.Г., Яковлев А.И. Маркетинг інноваційного процесу. К.: ВИРА-Р, 1998. 267с.

7. Pererva P.G., Nagy S., Maslak M. Organization of marketing activities on the intrapreneurship // MIND Journal. 2018. № 5. 10 p.

8. Nagy S., Pererva P.G. Compliance principles // Universum View

9. Economics and management: матеріали конф. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2018. С. 89-96.

9. Sikorska M., Nagy S., Pererva P.G. Current evaluation of the patent with regarding the index of its questionnaire // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали конф. Київ: НАУ, 2018. С.21-22.

10. Nagy S., Pererva P.G. Formation of an innovative model of the Hungarian business economy // Marketing of innovations. Innovations in marketing: materials of the Intern. Sci. Internet Conf., 2021. Electronic text data. Bielsko-Biala, 2021. P. 51-54.

11. Грабченко А.И., Смоліков Р.Ф., Перерва П.Г. Основы маркетинга высоких технологий: Учебное пособие, Харьков: ХГПУ, 1999.- 242с.

12. Перерва П.Г. Комплаенс-программа промышленного предприятия: сущность и задачи // Вісник НТУ "ХПІ". Харків : НТУ "ХПІ", 2017. № 24. С. 153-158.

13. Nagy S., Pererva P.G. Methods of evaluation of management efficiency // Авіація, промисловість, суспільство: матеріали Міжнар. конф., Кременчук, 12 травня 2021 р.: Ч. 2. Харків: ХНУВС, 2021. С. 443-446.

14. Коциски Д., Верес Шомоши М., Перерва П.Г. Маркетинг как основа успешной деятельности предприятия // Стратегія інноваційного розвитку економіки: бізнес, наука, освіта (SIDEC-2017). Харків: НТУ "ХПІ", 2017. С. 153-155.

15. Compliance program: [tutorial] / P.G.Pererva [et al.]; ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M.Veress Somosi. Kharkov ; Miskolc : NTU "KhPI", 2019. 689 p.

16. Гончарова Н.П., Перерва П.Г., Яковлев А.И. Маркетинг інноваційного процесу. К.: ВИРА-Р, 1998. 267с.

17. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. К.: Знання, 2009. 1070 с.

18. Nagy S., Pererva P.G. Monitoring of innovation and investment potential of industrial enterprises // Сучасні тенденції розвитку світової економіки : зб. матеріалів конф. Харків : ХНАДУ, 2018. С. 88-89.

19. Pererva P.G., Nagy S., Maslak M. Organization of marketing activities on the intrapreneurship // MIND Journal. 2018. № 5. 10 p.

20. Nagy S., Pererva P.G. Sources of financing innovation // Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність "Форвард-2020". Харків : Томенко Ю. І., 2020. С. 242-246.

21. Перерва П.Г., Верес Шомоши М., Гладенко І.В., Товажнянський В.Л. Маркетингове забезпечення моніторингу інноваційного розвитку підприємства // Вісник НТУ "ХПІ" : зб. наук. пр. Харків : НТУ "ХПІ", 2012. № 16. С. 24-29.

22. Верес Шомоши М., Перерва П.Г. Маркетинг и підприємство // Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: тези конф. MicroCAD у 5 ч. Ч. 3. Харків : Планета-Прінт, 2021. С.45.

УДК 330.111.62:339.166.5

Нагі Сабольч

*д.е.н, професор, заступник декана економічного факультету
Мішкольцьський університет (м. Мішкольц, Угорщина)*

Гаврись О.О.,

*старший викладач кафедри економіки бізнесу
Національний технічний університет «ХПІ»*

(м. Харків, Україна)

Ткачов М.М.,

к.е.н., доцент кафедри права

Національний технічний університет «ХПІ»

(м. Харків, Україна)

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЗАСОБАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Захист прав інтелектуальної власності тісно пов'язані з національною безпекою. Це не тільки піднімає права інтелектуальної